

آزمون ۵ از ۱۳

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی سنجش یازدهم - مرحله دوم (۱۳۹۹/۰۸/۲۳)

ادبیات و علوم انسانی (یازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

کانال تلگرام آزمون‌های آزمایشی سنجش @sanjesheducationgroup

فارسی (۲)

۱. گزینه ۲ درست است.
سیماب: جیوه ← سیماب‌گون: به رنگ جیوه // برومند: صاحب بر و بار
۲. گزینه ۱ درست است.
در گزینه «۱» جامه در معنی لباس و پارچه دوخته آمده است اما در سه گزینه دیگر «جامه» برابر با پارچه ندرخته است.
۳. گزینه ۱ درست است.
معنای «نژند»، «شبهت» و «فروماندن» درست آمده است.
۴. گزینه ۳ درست است.
(۱) اندک مایه (۲) حطام (۳) زایل شدن (۴) خیل‌تاشان (۵) خوار و زبون
(«غازی» هم خانواده «غزوه» است به معنی جنگ‌جو و سپاهی)
۵. گزینه ۴ درست است.
گزینه ۱: عاری نیست: مایه ننگ و خجالت نیست.
گزینه ۲: توزی قبا: قبایی نازک از پارچه‌ای کتانی که در شهر توز بافته می‌شد.
گزینه ۳: هزاره برخاست (به وجود آمد، بلند شد)
گزینه ۴: املاي «مرغزار» و زَنخ (زنخ‌دان، چانه) درست است.
۶. گزینه ۲ درست است.
گزینه ۱: غالب حکایت‌های بوستان سعدی جنبه تعلیمی دارند؛ مانند حکایت «نیکی».
گزینه ۲: وقتی راوی روایت در آن روایت حضور داشته باشد، زاویه دید اول شخص است. در حکایت «قاضی بست» ابوالفضل بیهقی در جریان داستان حضور دارد.
گزینه ۳: «تحفه الاحرار» در قالب مثنوی است.
گزینه ۴: رواج چهارپاره سرایی از دوره مشروطه بوده است تاکنون.
۷. گزینه ۴ درست است.
گزینه ۱: (۱) مشبه: بادپا (۲) مشبه به: کشتی (۳) ادات تشبیه: چو (۴) وجه شبه: در رودخانه افکنده شدن
گزینه ۲: (۱) مشبه: خود (۲) مشبه به: روباه شل (۳) ادات تشبیه: چو (۴) وجه شبه: خود را انداختن (عاجز بودن)
گزینه ۳: (۱) مشبه: تو (۲) مشبه به: شیر (۳) ادات تشبیه: چو (۴) وجه شبه: چیزی از ما برای دیگران ماندن (به دیگران خیر رساندن)
گزینه ۴: (۱) مشبه حذف شده است. (۲) مشبه به: آتش (۳) ادات تشبیه: چو (۴) وجه شبه: افتادن در جایی و حمله‌ور شدن بدان
۸. گزینه ۲ درست است.
نوبت جام است = نوبت شراب و مستی است ← «جام» مجاز است.
نوبت شمشیر نیست = وقت جنگ نیست ← «شمشیر» مجاز است.
واقعاً «جام» باید در کف باشد (شراب در کف دست نمی‌ماند!) و واقعاً شمشیر باید در نیام و غلاف قرار بگیرد ← «جام» و «شمشیر» در مصراع دوم، معنای حقیقی دارند نه مجازی (هر دو جمله مصراع دوم کنایی هستند).
۹. گزینه ۱ درست است.
بیت (الف) با کسی در یک پوست بودن کنایه از همزاد بودن و بسیار صمیمی بودن است (مانند دو مغز بادام داخل یک پوست بادام)
بیت (ب) «نگریستن به گفتار» حس آمیزی است.
بیت (ج) این که زهره (سیاره ناهید) ساز چنگ داشته باشد، تشخیص و نوعی استعاره است.
بیت (د) مصراع دوم مثال و مصداق مصراع اول است و دو بیت استقلال دستوری دارند.
بیت (ه) «دست - دوست» جناس ناهمسان دارند.

۱۰. گزینه ۲ درست است.
گزینه ۱: «باز» سوم معنی «دوباره» می‌دهد در حالی که در دو مورد قبلی «باز» همان عقاب و شاهین است $\Leftarrow$ جناس تام وجود دارد.
گزینه ۲: «چنگ» در هر دو مصراع یک معنا دارد (چنگال) $\Leftarrow$ آرایه تکرار وجود دارد.
گزینه ۳: شاعر در مصراع نخست خود را به کبوتر تشبیه کرده و در مصراع دوم «کبوتر» جانشین شاعر شده و استعاره است.
گزینه ۴: «بدم» را باید «بدم» خواند که مخفف فعل «بودم» است. رسته (رهیده) صفت «کبوتر» در مصراع اول است.
۱۱. گزینه ۲ درست است.
گزینه ۱: از خامی، سوختن ظاهری متناقض دارد و متناقض نما است.
گزینه ۲: «رفتار - کار» قافیه‌های بیت دوم هستند. «خویش» ردیف است.
گزینه ۳: در بیت نخست هیچ فعلی به کار نرفته است و کل بیت باید به گونه‌ای خوانده شود که در حکم قید برای بیت دوم باشد.
گزینه ۴: «غرامت‌زده» یک واژه است (مانند بهت‌زده) اما «خامی خود» از مضاف و مضاف‌الیه تشکیل شده است.
۱۲. گزینه ۴ درست است.
گزینه ۱: (۱) بسی (۲) پس
گزینه ۲: (۱) چنان (۲) چه (= چرا)
گزینه ۳: (۱) القصه (۲) روزی سه چار
گزینه ۴: (۱) سخت
۱۳. گزینه ۳ درست است.
گزینه ۱: «علت» در معنی بیماری آمده است که در این معنا متضمن «تب» نیز هست.
گزینه ۲: «علت» در معنی بیماری آمده است که در این معنا با «درست» تضاد دارد.
گزینه ۳: «درست» در معنی تن درست و سالم آمده که در این معنا با هیچ واژه‌ای تناسب ندارد.
گزینه ۴: «بار» در معنی اجازه ورود به محضر شاه، آمده که با توجه به معنی کلی جمله، این معنا برداشت می‌شود.
۱۴. گزینه ۱ درست است.
گزینه ۱: «گشاده» و «داده» هر دو فعل جمله هستند.
گزینه ۲: «حال» مضاف‌الیه است. «اقبال» مسند است.
گزینه ۳: «پای» بخشی از فعل مرکب است. «رای» متمم است.
گزینه ۴: «راه» متمم است. «آگاه» مسند است.
۱۵. گزینه ۳ درست است.
دقت داشته باشید که در ساختار فعل مجهول حتماً باید الگوی «بن ماضی فعل گذرا به مفعول + ه + یک ساخت از فعل شدن یا هم‌معنای آن» برقرار باشد.
(۱) افروخته خواهد شد. (۲) به کار بسته می‌شود. (۳) گفته آمد (۴) کرده شد.
۱۶. گزینه ۳ درست است.
«پژمردن» ناگذر است، پس نمی‌توان از آن فعل مجهول ساخت $\Leftarrow$ پژمرده شود: «پژمرده» مسند است و «شود» فعل گذرا به مسند.
۱۷. گزینه ۲ درست است.
در هر دو بیت کشته شدن بسیاری از دشمنان به دست جنگ‌جویان مطرح شده است.
۱۸. گزینه ۳ درست است.
معنای بیت صورت سؤال این است که برای این که دوست واقعی را از دوست ظاهری تشخیص بدهی، تظاهر کن که به پول نیازمند شده‌ای و ببین کدام‌یک از دوستان در زمان درماندگی، دستت را خواهند گرفت.

۱۹. گزینه ۱ درست است.

معنا و مفهوم مصراع: برای رسیدن به روزیِ مقدّر، باید در بستره‌ای را باز کرد که کلید این در، در مشتِ جهد و کوشش است
← روزی با تلاش و کوشش به دست می‌آید.

در حکایت مورد نظر از بوستان سعدی نیز، شیر با سعی و تلاش خود روزی خود و دیگران را فراهم می‌نمود.

۲۰. گزینه ۱ درست است.

در بیت صورت سؤال، شاعر می‌گوید که حتی اگر از تو دور باشم، خیال روی تو تمام ذهن و وجود مرا اسیر خود کرده است؛ درست در مقابل این معنا، شاعر در بیت گزینه یک می‌گوید که اگر از یارش دل بکند، دیگر هوای او را نمی‌کند و نزد او باز نمی‌گردد.

۲۱. گزینه ۳ درست است.

منظور قاضی بست از جمله «قیامت سخت نزدیک است» این است که در حلال بودن هدیه سلطان شک دارد و حاضر نیست مال شبهه‌ناک را به عنوان صله و انعام بپذیرد.

۲۲. گزینه ۴ درست است.

مفهوم مشترک بیت‌های ۱، ۲ و ۳ ناتوانی عقل در دریافت حقایق غیبی و عظمت خداوندگار است. بیت چهارم در وصف عاشقی است که هر سخنی جز وصف عشق و معشوق را بیهوده می‌داند.

۲۳. گزینه ۲ درست است.

پای اگر خواب رود، چشم نخوانند آن را: پا هم به خواب می‌رود اما این باعث نمی‌شود که جای چشم را بگیرد! پس با تقلید کار بزرگان و شایستگان، نمی‌توان به بزرگی و شایستگی رسید.
طبعِ دون از ره تقلید به نیکان نرسد: کسی که جوهر و ذات عالی ندارد، نمی‌تواند با تقلید رفتار نیکان و بزرگان، در زمره آنها در آید.

۲۴. گزینه ۲ درست است.

مفهوم بیت‌های ۱، ۳ و ۴، اهمیت ندادن عاشقان به ملامت و نصیحت عاقلان است. مفهوم بیت دوم بیهوده بودن پند دادن و راهنمایی کردن افراد نادان است.

۲۵. گزینه ۳ درست است.

مفهوم هر دو بیت ناپایداری زندگی انسان و هستی دنیوی است که قدرت و شکوه هم آن را ماندگار نمی‌سازد.

عربی، زبان قرآن (۲)

۲۶. گزینه ۲ درست است.

خطاها به ترتیب

(۱) مجادله کنید - زیرا - می‌داند
(۴) آنکه - در حالی که - نسبت - راه خدا

۲۷. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب

(۲) ممزوجة معنی نشده - سرودند - که
(۴) شاعرانی بودند - ألبائناً ممزوجة ترجمه نشده است - ملمات

۲۸. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب

(۲) بد مردمی - عندنا: ترجمه نشده - کسانی که - اعتقادی ندارند - آگاه‌ترین عمل می‌کنند
(۳) می‌داند - آنچه را
(۴) چه بد مردمی - آنانکه - اعتقادی ندارند - می‌دانند - انجام می‌دهند

۲۹. گزینه ۳ درست است.

بیت اشاره به این موضوع دارد که در کنار محبوب بودن آرامش و آسایش برقرار است و در دوری از او رنج و عذاب! گزینه ۳ ترجمه: دنیا را رها کن (در نظر نداشته باش) تا جامی از عشق و محبت را در نزدیکی معشوق بجشی!

۳۰. گزینه ۲ درست است.

خطاها به ترتیب

(۱) مردم - به آرامی راه می‌روند. (۳) محبوب - سودمند هستند. (۴) محبوب‌ترین

۳۱. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب

(۲) پندهای ارزشمند - فرزندان - که - هدایت می‌کند. (۳) که هر جوانی

(۴) تربیت - که هر جوانی - هدایت می‌شود.

۳۲. گزینه ۴ درست است.

خطاها به ترتیب

(۱) متعجبم - ندانست - چه‌ها - زاری کنم (۲) می‌گوید - پرنده - لانه

(۳) در تعجب هستم - مرثیه می‌خوانم

۳۳. گزینه ۳ درست است.

در گزینه ۳ أرجو: امیدوارم، امیدی ندارم ترجمه شده است.

۳۴. گزینه ۳ درست است.

اشکال گزینه ۳: صرْتُ مأیوساً: ناامید شدم / درحالی که قسمت اول گفته امید بر نگرفتم یعنی ناامید نشدم.

۳۵. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب

(۱) اللسان . يُثْشَدُ . الأیام . القلب - (۲) جابجایی کلمه سعدی - و (۴) السَّعْدَى بخاطر ال - حلاوته . لسانه . الزمین . قلبنا . كَانْ

ترجمه درک مطلب:

مالک اشتر یکی از گرامی‌ترین یاران امیرالمؤمنین علیه‌السلام، درضمن اینکه به شجاعت و بزرگی معروف بود، دارای پارسایی و بردباری و اخلاق نیکو بود. روزی در بازار کوفه راه می‌رفت در حالی که پیراهنی سفید از جنس نخ پوشیده و عمامه‌ای از آن به سر داشت. یکی از فروشندگان وی را دیده و لباسش را به مسخره گرفته و با اهانت به او، آشغالی به سوییچ پرتاب کرد. پس مالک به راهش ادامه داد و توجهی نکرد. آنگاه به مرد گفته شد: می‌دانی به چه کسی پرت کردی؟ گفت: خیر. پس به او گفته شد: این شخص، دوست امیرالمؤمنین و سردار سپاهش هست. مرد از ترس به خود لرزید و از خشم مالک هراس کرد به سرعت به سوییچ رفت تا عذرخواهی کند در حالیکه مالک برای اقامه‌ی نماز داخل مسجدی شده بود آنگاه مرد روی پاهای او افتاد و از او عذر خواهی کرد. مالک به او گفت به خدا سوگند به مسجد در نیامدم جز برای اینکه برای تو طلب آمرزش کنم. امیر المؤمنین علیه السلام فرمودند: شجاعترین مردم کسی است که بر هوای نفسش غلبه کند.

۳۶. گزینه ۱ درست است.

ترجمه‌ی گزینه‌ها: گزینه‌ی صحیح را انتخاب کنید.

(۱) مالک در برابر نفسش خودش را کنترل کرد.

(۲) مالک مردی را که به او اهانت کرده بود سبک شمرد.

(۳) خوش اخلاقی و تواضع از عوامل مشهور شدن هستند.

(۴) انسان شجاع‌تر فقط در برابر پروردگارش تواضع می‌کند.

۳۷. گزینه ۲ درست است.

ترجمه‌ی گزینه‌ها: گزینه‌ی خطا را مشخص کنید

(۱) بهترین کار در برابر مسخره کننده، توجه نکردن به اوست.

۲) فروشنده با پرتاب کردن زباله به مالک، خشم او را برانگیخت.

۳) مرد از مالک در مسجد طلب بخشش کرد.

۴) مالک مرد اهانت کننده را با دعا برایش، بخشید.

۳۸. گزینه ۳ درست است.

ترجمه‌ی گزینه‌ها: مفهوم کدام جمله مناسب متن است؟

۱) مرد به لباس مالک آشغال پرت کرد چون از نخ سفید بود.

۲) مالک به شجاعت معروف شد چون سردار لشکر ایشان بود.

۳) مالک فقط برای نماز داخل مسجد شد.

۴) هرکس بر هوای نفسش غلبه کند پس او شجاعت‌تر است.

۳۹. گزینه ۲ درست است.

ترجمه گزینه‌ها: جمله‌ی نامناسب با مفهوم متن چیست؟

۱) ببخش هرکه را به تو ظلم کرد.

۲) غلبه کردن هنگام غضب بهتر از بخشیدن به هنگام قدرت است.

۳) سهل دان شیری که صف را بشکند شیر آن باشد که خود را بشکند

۴) نیکی کن به کسی که به تو بدی کرد.

۴۰. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب

۱) مفعول (فعل لازم مفعول ندارد) ۲) للمؤنث ۴) بزیادة حرفین من باب افتعال . متعدّد

۴۱. گزینه ۴ درست است.

خطاها به ترتیب

۱) حرف زائد - (حرفان زائدان، درست است)

۲) «فاعله محذوف»؛ برای فعل مجهول گفته می‌شود!

۳) ثلاثة حروف زائدة

۴۲. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب

۲) اسم تفضیل - موصوفه «خام» ۳) مبني ۴) فعلی

۴۳. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب در گزینه ۳: «جَرَبَ» فعل ماضی باب تفعیل «جَرَبَ» صحیح است - «المُجَرَّبَ» در اینجا اسم مفعول است پس

«المُجَرَّبَ» درست می‌باشد!

۴۴. گزینه ۴ درست است.

کلمه «حُمَرَة» به معنای «سرخ و قرمز بودن» مصدر ثلاثی مجرد است برای «أَحْمَر . حَمَرَاء: قرمز، سرخ» / کلمه درست در اینجا

باید «الحِمار» باشد به معنای: خر، الاغ!

۴۵. گزینه ۴ درست است.

متضاد گزینه‌ها به ترتیب

۱) أرخص . غالیة (ارزان تر - گران) ۲) تَمَّ . نَقَصَ: کامل شد - ناقص شد

۳) عشية . غداة: شامگاه - صبحگاه

۴۶. گزینه ۱ درست است.

برای مقایسه و برتری دو چیز یا دو کس از وزن أَفْعَل استفاده می‌شود و «حُسْنَى مِنْ» غلط است!

۴۷. گزینه ۳ درست است.

متاخر جمع متَجَر: مغازه؛ اسم مکان / اکابر جمع اکبر: اسم تفضیل
در گزینه‌های ۱ و ۲ به ترتیب؛ أَفْضَل و أَبْلَغ اسم تفضیل هستند و اسم مکان در این دو گزینه وجود ندارد. در گزینه ۴ مشهد اسم مکان است ولی اسم تفضیل در جمله نیست. اربع عدد ۴ اسم تفضیل نیست.

۴۸. گزینه ۳ درست است.

«مُقَدَّم»: اسم مفعول از باب تفعیل و وزن فَعَّلَ است!
گزینه‌های دیگر به ترتیب: (۱) راضیاً: اسم فاعل مجرد (۲) مُسَاعِدَة: مصدر باب مفاعلة: کمک کردن (۴) مسؤول: اسم مفعول مجرد

۴۹. گزینه ۲ درست است.

مقصود از جمله این است که در کدام گزینه اسم مبالغه بر صفت دلالت نمی‌کند!
توضیح گزینه‌ها: در گزینه‌های ۱ و ۳ و ۴ به ترتیب کلمات؛ حَلَّاف، أَمَّارَة، سَتَّار؛ اسم مبالغه هستند که بر صفت دلالت می‌کنند! ولی در گزینه ۲ بَطَّارِیَّة و جَوَّال اسم مبالغه هستند که بر ابزار دلالت دارند!

۵۰. گزینه ۲ درست است.

در گزینه ۲ المؤمنون: فاعل و اسم فاعل از باب افعال و ثلاثی مزید است.
گزینه‌های دیگر به ترتیب (۱) الْمُجَرَّب: اسم مفعول و مفعول است.
(۳) الْمُتَّقِن: اسم فاعل از باب افعال است ولی مفعول می‌باشد.
(۴) النَّاقِصُن: اسم فاعل و فاعل هم هست ولی مجرد است، مزید نیست!

دین و زندگی (۲)

۵۱. گزینه ۳ درست است.

صفحه ۷ - حدیث امام سجاد با آیه شریفه ﴿إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ﴾ مطابقت دارد که این موضوع نیز مرتبط با شناخت هدف زندگی است.

۵۲. گزینه ۴ درست است.

صفحه ۱۰ - اینکه خداوند هر مخلوقی را برای هدفی معین خلق می‌کند و برای رسیدن به آن هدف او را هدایت و راهنمایی می‌فرماید با آیه ﴿قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ...﴾ مطابقت دارد.

۵۳. گزینه ۴ درست است.

صفحه ۲۲ - شکل صحیح گزینه الف) پیامبر اکرم خود را ادامه‌دهنده راه همه انبیاء و تمام کننده کار آنان معرفی کردند.
شکل صحیح گزینه ج) هر پیامبر جدیدی که از طرف خدا مبعوث می‌شد نه تنها پیامبران گذشته را انکار و رد نمی‌کرد بلکه آنها را تصدیق و خود را ادامه دهنده راه آنان معرفی می‌کرد.

۵۴. گزینه ۳ درست است.

صفحه ۲۸ - خداوند در قرآن کریم پیامبر اکرم (ص) را خاتم النبیین معرفی می‌کند و می‌فرماید ﴿وَلَكِنْ رَسُولُ اللَّهِ وَخَاتَمُ النَّبِيِّينَ﴾ پیامبر اکرم نیز در اجتماعات مختلف خود را به عنوان آخرین پیامبر الهی معرفی می‌کرد تا کسی پس از ایشان ادعای پیامبری نکند.

۵۵. گزینه ۲ درست است.

مفهوم مستنبط از آیه ﴿قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَ مَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا مِنْ آيَاتٍ﴾ یعنی خداوند از مسلمانان می‌خواهد که ایمان به خدا و وحی الهی و وحدت دعوت انبیاء را بپذیرند.

۵۶. گزینه ۱ درست است.
صفحه ۴۲ و ۴۱ - شفای بیماران لاعلاج که کور مادرزاد و برص گرفته را شفا می دادند معجزه حضرت عیسی (ع) می باشد.
۵۷. گزینه ۱ درست است.
صفحه ۱۱ - مسدود ماندن راه عذر و بهانه از دقت در آیه ﴿رسلا مبشرين و منذرين لتلايكون للناس على الله حجة بعد الرسل﴾ دریافت می شود.
۵۸. گزینه ۳ درست است.
صفحه ۸ - هر دو عبارت ذکر شده در صورت تست مربوط به کشف راه درست زندگی است.
۵۹. گزینه ۴ درست است.
صفحه ۷ - زمانی که انسان از سطح زندگی روزمره فراتر رود و در افق بالاتری بیندیشد (بیداری و هوشیاری) خود را با نیازهای مهم تری روبه رو می بیند که پاسخ به این نیازهای اساسی سعادت انسان ها را تضمین می کند.
۶۰. گزینه ۱ درست است.
صفحه ۲ و ۷ - نیاز به آب (لنحی به بلدة ميتا) - آب و غذا و... جزء نیازهای طبیعی و غریزی است.
۶۱. گزینه ۳ درست است.
صفحه ۸ - طبق سوره عصر زیان برای همه انسان هاست مگر کسانی که ایمان آورده و عمل صالح انجام دهند و توجه به حق و صبر نمایند.
۶۲. گزینه ۱ درست است.
صفحه ۱۷ - راه و روشی که خداوند برای زندگی انسان ها برگزیده دین نام دارد و براساس آیات قرآن خداوند یک دین برای انسان ها فرستاده و به انبیاء هم فرمان داده تا همان را میان مردم تبلیغ کنند.
۶۳. گزینه ۳ درست است.
صفحه ۱۸ - برنامه اسلام در حیطة اندیشه عادلانه بودن نظام هستی است و در حیطة عمل، کسب فضایل اخلاقی مانند عفت و امانت داری و... است.
۶۴. گزینه ۱ درست است.
صفحه ۳۳ - قرآن سرنوشت انسان هایی که کار پیامبران را چون فروشندگان کالا می دانند اهل زبان معرفی می کند و می فرماید هر کس که دینی جز اسلام اختیار کند هرگز از او پذیرفته نخواهد شد و در آخرت از زیانکاران خواهد بود.
۶۵. گزینه ۴ درست است.
صفحه ۲۹ - پایین بودن سطح درک انسان ها و عدم توانایی آنان در گرفتن برنامه کامل زندگی از عوامل تجدید نبوت ها بود و در عصر نزول قرآن بشریت به آن درجه از رشد فکری و فرهنگی رسیده بود که بتواند کامل ترین برنامه زندگی را دریافت و حفظ کند.
۶۶. گزینه ۴ درست است.
صفحه ۲۹ - تلاش و کوشش مسلمانان در پرتو عنایت الهی جزء موارد حفظ قرآن کریم از تحریف است و اینکه بشر می تواند به نیازهای فردی و اجتماعی خود برسد، از موارد آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی است.
۶۷. گزینه ۲ درست است.
صفحه ۲۹ و ۳۱ - این شعر درباره موضوع ختم نبوت است و اولین عامل ختم نبوت آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی است.
۶۸. گزینه ۲ درست است.
صفحه ۳۳ - خداوند درباره آیه شریفه ﴿و من یتغ غیر الاسلام...﴾ می فرماید: در آخرت از زیانکاران خواهد بود و تنها دینی که می تواند مردم را به رستگاری دنیا و آخرت برساند، اسلام است.
۶۹. گزینه ۴ درست است.
صفحه ۴۹ - قرآن می فرماید: «هر کس از زن و مرد عمل صالح انجام دهد و اهل ایمان باشد خداوند به او حیات پاک و پاکیزه

می‌بخشد.» این موضوع مربوط به تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت است.

۷۰. گزینه ۲ درست است.

صفحه ۴۲ - عبارات الف و ب صحیح هستند اما عبارت ج شکل صحیح آن چنین است: قرآن برای اثبات نهایت عجز و ناتوانی مخالفان پیشنهاد آوردن حتی یک سوره مانند سوره‌های قرآن را هم بر آنها داده است. شکل صحیح قسمت د: خداوند (نه پیامبر) معجزه اصلی پیامبر اکرم (ص) را قرآن قرار داد معجزه‌ای از جنس کتاب، کتابی که هیچ کس توان آوردن مانند آن را ندارد.

۷۱. گزینه ۱ درست است.

صفحه ۴۲ - قرآن می‌گوید اگر تمامی انس و جن جمع شوند تا همانند قرآن را بیاورند نمی‌توانند همانند آن را بیاورند ﴿لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ﴾ هر چند پشتیبان هم باشند.

۷۲. گزینه ۲ درست است.

صفحه ۴۶ و ۴۴ - خداوند برای بیان معارف ژرف و عمیق قرآن زیباترین و مناسب‌ترین کلمات و عبارات را انتخاب کرده است تا به بهترین وجه معنای مورد نظر را برساند و دل‌های آماده را به سوی حق جذب کند و عبارت آیات قرآن دقیق‌تر از اعضای قلب با یکدیگر هماهنگی دارند و همدیگر را تأیید می‌کنند درباره انسجام درونی در عین نزول تدریجی آیات قرآن است.

۷۳. گزینه ۴ درست است.

صفحه ۴۵ و ۴۴ - کل سه عبارت درباره اعجاز لفظی قرآن است.

۷۴. گزینه ۳ درست است.

صفحه ۴۶ - آیه شریفه ﴿وَلَوْ كَانُ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ﴾، قرآن ما را دعوت به تدبر در آیات می‌نماید و بیان موضوعاتی مانند عدالت‌خواهی، علم‌دوستی و... ما را متوجه تأثیرپذیری از عقاید دوران جاهلیت از موارد اعجاز محتوایی می‌نماید.

۷۵. گزینه ۲ درست است.

صفحه ۴۷ - هر دو عبارت درباره موضوع جامعیت و همه جانبه بودن قرآن از موارد اعجاز محتوایی قرآن است.

معارف و اقلیت‌های دینی

۵۱. گزینه ۳ درست است.

کسانی که وجود خدا را انکار می‌کنند، دلیلی که بر این ادعای خود می‌آورند این است که چون خدا را نمی‌توان با حواس خود کشف و دریافت نمود، لذا خدا وجود ندارد! به عبارت دیگر، چون ما نمی‌توانیم خدا را با چشم خود ببینیم ... لذا خدا وجود ندارد.

۵۲. گزینه ۴ درست است.

ارکان مکتب‌های الحادی و مادی را «حس و ماده» تشکیل می‌دهد.

۵۳. گزینه ۴ درست است.

براساس عقل و منطق، هر نظامی اجزای پدیده منظم را برای رسیدن به «هدف مشخص» در کنار هم قرار می‌دهد.

۵۴. گزینه ۳ درست است.

علوم تجربی در مورد، بود و نبود، ماورای طبیعت موضع «سکوت» را اتخاذ می‌نماید.

۵۵. گزینه ۲ درست است.

این جهان دارای «یک علت» والا و «پدیدآورنده» برتر است.

۵۶. گزینه ۱ درست است.

مجموع «علت» و «معلول» قانون علیت را تشکیل می‌دهد.

۵۷. گزینه ۱ درست است.

در نظام پدیده‌ها، زبان حال هر پدیده این است که «تا علت من موجود نباشد، من پا به صحنه وجود نمی‌گذارم.»

۵۸. گزینه ۳ درست است.
عبارت «تنها راه شناخت تجربه است.» با عبارت «چیزی جز ماده وجود ندارد.» سازگار نیست.
۵۹. گزینه ۴ درست است.
علوم تجربی در برابر موجودات ماورای طبیعی موضع «نمی دانم» دارد.
۶۰. گزینه ۱ درست است.
مکاتب مادی‌ای که علمی فکر نکنند در برابر خداوند موضع شک و تردید را خواهند داشت و در برابر وجود خداوند شک می‌نمایند.
۶۱. گزینه ۳ درست است.
مهم‌ترین اعتقاد الهیون و پیامبران الهی، توحید و دوری از شرک است.
۶۲. گزینه ۱ درست است.
کسانی که با تکیه بر مطالب علمی به اثبات «جهان غیر مادی و ماورای طبیعت» دست می‌زنند از اثر پی به مؤثر می‌برند.
۶۳. گزینه ۳ درست است.
در برابر «جهان غیر مادی» مادیون موضع انکار دارند.
۶۴. گزینه ۱ درست است.
اگر بخواهیم خودمان بیشتر با خدا آشنا شویم، باید مطالب دینی را از افراد متخصص بیاموزیم.
۶۵. گزینه ۴ درست است.
اختراعات و اکتشافات علمی انسان براساس «کنجکاوی» محقق شده است.
۶۶. گزینه ۴ درست است.
هر پدیده‌ای، وجودش وابسته به «عوامل دیگر» است.
۶۷. گزینه ۲ درست است.
خصوصیت اصلی هر پدیده «نیاز» است که به وسیله آن «وجود پیدا می‌کند».
۶۸. گزینه ۲ درست است.
به علت اینکه علوم تجربی، ابزار شناخت، غیر مادی را ندارد، نمی‌تواند درباره جهان غیر مادی اظهار نظر نماید.
۶۹. گزینه ۴ درست است.
در سلسله علل و معلولات، الهیون «خدا» را علت نخستین می‌دانند و مادیون «طبیعت» را علت نخستین می‌دانند.
۷۰. گزینه ۲ درست است.
به علت اینکه، در مکتب‌های مادی، وجود خداوند در حیطه تجربه علمی آنها نمی‌گنجد، موضع تردید درباره خداوند دارند.
۷۱. گزینه ۱ درست است.
عبارت «خداوند موجودی بی‌نیاز از علت است.» جمله صحیح‌تری می‌باشد.
۷۲. گزینه ۲ درست است.
یکی از عقده‌های روانی که سهم بزرگی در معتقدات پاره‌ای افراد، در دوران جوانی دارد، عقده‌های روانی حاصل از «فقر» است.
۷۳. گزینه ۴ درست است.
نظر و عقیده ما درباره خداوند نشانگر «توحید نظری» است.
۷۴. گزینه ۳ درست است.
وقتی انبیاء برای نجات بشریت آمدند کسانی که نمی‌توانستند «محیط آلوده خود» را رها کنند یا از «منافع خود» دست بردارند، به مخالفت با آنان پرداختند.
۷۵. گزینه ۲ درست است.
هر چیزی از آن جهت که «معلول» است، نیازمند به علت است و اگر چیزی «معلول» نباشد، بی‌نیاز از علت است.

انگلیسی (۲)

۷۶. گزینه ۱ درست است.

برای انتخاب بین few و a few کافی است جمله را با no به معنای «هیچ» ترجمه کنیم. اگر جمله معنادار شد few درست است و اگر جمله بی معنا شد a few پاسخ صحیح است: متأسفانه علی‌رغم اینکه آنها تمرین زیادی کردند، هیچ کسی نتوانست در امتحان رانندگی قبول شود. جمله معنادار شد، پس few درست است (رد گزینه‌های ۲ و ۴). کلمه much معمولاً در جملات منفی پدیدار می‌شود (رد گزینه‌های ۲ و ۳).

۷۷. گزینه ۴ درست است.

ترجمه جمله: آنقدر تعداد کمی بچه در مهمانی بود که سر و صدای زیادی نبود. با توجه به معنای جمله و نبود سر و صدای زیاد، پس تعداد بچه‌ها قطعاً کم بوده است (رد گزینه‌های ۱ و ۲). از سوی دیگر، اسم noise با معنای «سر و صدا» غیرقابل شمارش است و نمی‌توان همراه آن از many استفاده کرد (رد گزینه ۳).

۷۸. گزینه ۳ درست است.

اسم time به معنای «بار و مرتبه» قابل شمارش است، پس باید قبل از آن از ساختار How many استفاده کرد (رد گزینه‌های ۱ و ۲). از سوی دیگر، برای انتخاب بین little و a little باید جمله را با no به معنای «هیچ» ترجمه کنیم. اگر جمله معنادار شد little درست است و اگر جمله بی معنا شد a little پاسخ صحیح است: چند بار به تو گفتم که هیچ وقتی برای خانواده‌ی مهربانت نگذاری. جمله کاملاً بی معنا و غیرمنطقی شد، پس a little درست است (رد گزینه ۴).

۷۹. گزینه ۴ درست است.

اسم information غیرقابل شمارش است (رد گزینه ۱). همچنین، little به نوعی معادل no به معنای «هیچ» می‌باشد و از نظر معنایی با جمله سازگار نیست (رد گزینه ۳). واحد اسمی غیرقابل شمارش مانند piece قابل شمارش هستند. در نتیجه، بعد از some باید از pieces استفاده شود (رد گزینه ۲).

۸۰. گزینه ۲ درست است.

ترجمه جمله: معلم ما ارزش زیادی برای محافظت از محیط زیست قائل است و همواره از ما می‌خواهد که توجه بیشتری به طبیعت کنیم.

(۱) نکته، فایده، امتیاز (۲) ارزش (۳) نشانه (۴) مهارت

۸۱. گزینه ۴ درست است.

ترجمه جمله: ما باید قبل از رفتن به خارج از کشور، به تفاوت‌های تاریخی و فرهنگی بین کشورها توجه کنیم.

(۱) مورد علاقه (۲) اضافی (۳) محبوب (۴) فرهنگی

۸۲. گزینه ۱ درست است.

ترجمه جمله: در اوج فصل تعطیلات، گردشگران بین‌المللی زیادی به طور مکرر از این مقصد مسافرتی جذاب دیدن می‌کنند.

(۱) به طور مکرر (۲) به طور سلیس و روان (۳) به طور صادقانه (۴) به طور مناسب

۸۳. گزینه ۳ درست است.

ترجمه جمله: در یک مصاحبه او گفت که رمانش براساس تجربیات دردناکش از جنگ بوده است.

(۱) اقدام، عمل، اندازه‌گیری کردن (۲) شکل، حالت (۳) تجربه (۴) توانایی

۸۴. گزینه ۴ درست است.

ترجمه جمله: تا آنجا که من اطلاع دارم، آنها قرار بود که پروژه تحقیقاتی را قبل از پایان قرن به پایان برسانند.

(۱) معنا (۲) فعالیت (۳) موضوع (۴) اطلاع، دانش، آگاهی

۸۵. گزینه ۲ درست است.

ترجمه جمله: دوستم می‌خواهد کتاب‌هایی را که به پدرش، که چند ماه پیش فوت کرد، تعلق داشت را نگه دارد.

(۱) توضیح دادن (۲) تعلق داشتن (۳) وجود داشتن (۴) پیشنهاد دادن

۸۶. گزینه ۱ درست است.

ترجمه جمله: دانشمندان معتقدند که این پرندگان در معرض خطر انقراض قرار دارند چرا که جنگل‌هایی که خانه آنهاست به سرعت در حال ناپدید شدن هستند.

- (۱) ناپدید شدن [کنایه از نابود شدن]
(۲) بهبود دادن، بهبود یافتن
(۳) در نظر گرفتن
(۴) ارتباط برقرار کردن

۸۷. گزینه ۴ درست است.

ترجمه جمله: او فقط برای چند هفته اینجا بوده است، اما هم اکنون با همه همسایه‌ها آشنا شده است.
(۱) مطمئن، با اعتماد بنفس (۲) خاص، مشخص (۳) موجود، در دسترس (۴) آشنا
به اصطلاح be on familiar terms به معنای «آشنا بودن» دقت کنید.

۸۸. گزینه ۲ درست است.

- (۱) منطقه (۲) وسیله (۳) اشاره، تذکر، نکته (۴) مقدار

۸۹. گزینه ۱ درست است.

اسم people قابل شمارش است (رد گزینه‌های ۳ و ۴). با کلمه only می‌توان از a few یا a little استفاده کرد (رد گزینه ۲).

۹۰. گزینه ۴ درست است.

- (۱) انتخاب کردن (۲) تمرین کردن
(۳) گسترش دادن، ایجاد کردن (۴) متغیر بودن

۹۱. گزینه ۱ درست است.

- (۱) تصور کردن (۲) بررسی کردن (۳) پیروی کردن (۴) مقایسه کردن

۹۲. گزینه ۳ درست است.

با توجه به وجود but در ادامه جمله، به لحاظ معنایی نیاز به یک مفهوم منفی مانند «هیچ» در جای خالی داریم (رد گزینه‌های ۱ و ۲). کلمه any تنها در جملات منفی معنای «هیچ» می‌دهد در حالی که این جمله دارای فعل مثبت است و باید از no استفاده کنیم (رد گزینه ۴).

۹۳. گزینه ۲ درست است.

کدام‌یک از موارد زیر در مورد دکتر اسپرانتو براساس متن صحیح است؟
او به زندگی مشترک در صلح اهمیت می‌داد.

۹۴. گزینه ۳ درست است.

کلمه constructed که در پاراگراف ۲ زیر آن خط کشیده شده از نظر معنایی به ----- نزدیک‌ترین است.
man-made به معنای «مصنوعی یا ساخته شده توسط انسان»

۹۵. گزینه ۴ درست است.

براساس متن، زبان اسپرانتو -----
برای اینکه یک زبان بین‌المللی باشد، ایجاد شده است.

۹۶. گزینه ۴ درست است.

هدف از جمله آخر پاراگراف ۲ چیست؟
توضیح بیشتر معنای یک زبان جهانی.

۹۷. گزینه ۱ درست است.

ایده اصلی متن چیست؟
داشتن دوست خیالی برای بچه‌ها عیبی ندارد.

۹۸. گزینه ۴ درست است.

کدام‌یک از موارد زیر براساس متن صحیح است؟

دوستان خیالی می‌توانند در زندگی اجتماعی به بچه‌ها کمک کنند.

۹۹. گزینه ۲ درست است.

با توجه به متن، کدامیک از موارد زیر در مورد کودکان زیر ۷ سال درست است؟
کمتر از نیمی از آنها دوستان خیالی داشته‌اند.

۱۰۰. گزینه ۳ درست است.

کلمه them در پاراگراف ۲ به ----- اشاره دارد.

imaginary friends به معنای «دوستان خیالی»

ریاضی و آمار (۲)

۱۰۱. گزینه ۴ درست است.

بنابر قوانین دموگان نقیض $p \wedge \sim q$ گزاره $p \vee q$ می‌باشد، پس ۲ عدد اول نیست یا ۳ فرد است درست می‌باشد.

۱۰۲. گزینه ۴ درست است.

عکس نقیض هر گزاره شرطی، گزاره شرطی است که از جابجا کردن مقدم و تالی و نقیض کردن هر یک بدست می‌آید.

۱۰۳. گزینه ۱ درست است.

$$\sim (p \Rightarrow q) \equiv p \wedge \sim q \Rightarrow (\sim p \Rightarrow q) \equiv p \wedge \sim q \equiv (p \vee q)$$

۱۰۴. گزینه ۳ درست است.

گزاره شرطی به دلیل نادرست بودن مقدم یا درست بودن تالی همواره درست است. چون $p \vee q$ درست می‌باشد، پس

$$r \Rightarrow (p \vee q)$$

۱۰۵. گزینه ۲ درست است.

p	q	$p \wedge q$	$p \Rightarrow (p \wedge q)$	$p \Rightarrow q$
د	د	د	د	د
د	ن	ن	ن	ن
ن	د	ن	د	د
ن	ن	ن	د	د

۱۰۶. گزینه ۲ درست است.

p	q	$\sim p$	$q \wedge \sim p$	$p \vee q$	$\sim (q \vee p)$	$(q \wedge \sim p) \vee \sim (q \vee p)$
د	د	ن	ن	د	ن	ن
د	ن	ن	ن	د	ن	ن
ن	د	د	د	د	ن	د
ن	ن	د	ن	ن	د	د

۱۰۷. گزینه ۳ درست است.

چون $p \vee \sim p$ همواره درست، پس هر گاه Γ درست گزاره ۳ نادرست و هر گاه Γ نادرست گزاره درست می‌باشد، پس گزاره

۳ هم‌ارز $\sim \Gamma$ است.

۱۰۸. گزینه ۱ درست است.

p	$\sim p$	$p \Leftrightarrow \sim p$
د	ن	ن
ن	د	ن

۱۰۹. گزینه ۳ درست است.

چون $p \Rightarrow q \equiv \sim p \vee q$ ، پس داریم:

$$p \Leftrightarrow q \equiv (p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow p) \equiv (p \vee \sim q) \wedge (\sim p \vee q)$$

۱۱۰. گزینه ۴ درست است.

p	q	$\sim p$	$p \Rightarrow q$	$\sim p \wedge (p \Rightarrow q)$	$[\sim p \wedge (p \Rightarrow q)] \Leftrightarrow \sim p$
د	د	ن	د	ن	د
د	ن	ن	ن	ن	د
ن	د	د	د	د	د
ن	ن	د	د	د	د

۱۱۱. گزینه ۳ درست است.

معادلات درجه دوم می‌شود، تنها لازم است که $\Delta \geq 0$ تا دارای ریشه باشد.

$$x(x+1)=6 \Rightarrow x^2+x-6=0 \Rightarrow \Delta > 0$$

$$x(x+5)=6 \Rightarrow x^2+5x-6=0 \Rightarrow \Delta > 0$$

$$x(x+1)=-6 \Rightarrow x^2+x+6=0 \Rightarrow \Delta < 0$$

$$x(x+5)=-6 \Rightarrow x^2+5x+6=0 \Rightarrow \Delta > 0$$

۱۱۲. گزینه ۱ درست است.

$$\frac{20}{100}y = y - x \Rightarrow x = \frac{80}{100}y \Rightarrow y = 1/25x$$

۱۱۳. گزینه ۲ درست است.

$$\begin{cases} \frac{1}{2}x(\frac{1}{4} \times \frac{1}{2}x) - 3 = 7x \\ \frac{1}{16}x^2 - 3 = 7x \end{cases} \Rightarrow x^2 - 112x - 48 = 0$$

۱۱۴. گزینه ۲ درست است.

استدلال اینکه از $p \Rightarrow q$ و عبارت q نتیجه می‌شود را قیاس استدلالی می‌گویند.

۱۱۵. گزینه ۱ درست است.

گزاره ۲، ۳ و ۴ از مرحله یک به مرحله ۲ دارای اشکال است در گزینه ۳، عدد ۳- منفی است و در گزینه ۴ $\sqrt{x^2}$ برابر با x نیست.

علوم و فنون ادبی (۲)

۱۱۶. گزینه ۴ درست است.

توجه به آیات قرآن و احادیث از ویژگی‌های سبک عراقی است.

۱۱۷. گزینه ۳ درست است.

قالب قصیده در سبک عراقی کمرنگ شد.

۱۱۸. گزینه ۴ درست است.

نثر کتاب جامع‌التواریخ عالمانه و پخته است نه ساده و جذاب

۱۱۹. گزینه ۴ درست است.

در قرن نهم کتاب‌های تحقیقی سطحی بود.

۱۲۰. گزینه ۱ درست است.

عبید زاکانی قرن ۸ و شمس قیس رازی قرن ۷ هستند.

۱۲۱. گزینه ۲ درست است.
کتاب نجم دایه در بیان سلوک دین و تربیت نفس انسانی و از متون عرفانی است.
۱۲۲. گزینه ۳ درست است.
گوهرنامه منظوم است.
جمشید و خورشید مثنوی است.
بوستان نیز منظوم است.
۱۲۳. گزینه ۴ درست است.
همه آثار و نویسندگان آن در کنار هم درست آمده است.
۱۲۴. گزینه ۴ درست است.
تحفه الاحرار - جمشید و خورشید - لمعات در قالب مثنوی هستند.
۱۲۵. گزینه ۱ درست است.
نفحات الانس شرح حال عرفا و عرفانی است.
عشاق نامه نیز عرفانی است و المعجم در علم عروض و قافیه است.
۱۲۶. گزینه ۳ درست است.
خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی «ربع رشیدی» را در تبریز تأسیس کرد که در حکم دانشگاه آن زمان بوده است.
۱۲۷. گزینه ۲ درست است.
وی کتاب خود را به تشویق امیر علیشیرنویسی نگاشت.
۱۲۸. گزینه ۳ درست است.
نفحات الانس از جامی در قرن نهم نگاشته شده است اما تاریخ گزیده در قرن هشتم نوشته شده است.
گلستان و مثنوی هر دو در قرن هفتم و صد پند و جمشید و خورشید در قرن هشتم و مرصادالعباد و تاریخ جهانگشا نیز متعلق به قرن هفتم هستند.
۱۲۹. گزینه ۲ درست است.
عطاملک جوینی در تاریخ جهانگشا به چگونگی ظهور چنگیز و حمله مغول پرداخته است.
۱۳۰. گزینه ۳ درست است.
سلمان ساوجی توجه خاص به سعدی و مولوی داشته است.
۱۳۱. گزینه ۱ درست است.
وزن شعر مفعول فاعلاتن به شکل دوری در هر مصراع دو بار آمده است و گزینه یک پایه‌های آوایی درست را نشان می‌دهد.
۱۳۲. گزینه ۱ درست است.
م / نین / ف / ریب / ک / در / نر / گ / س / ت / می / بی / نم
— — / — — — — / — — — — / — — — —
۱۳۳. گزینه ۱ درست است.
پایه‌های آوایی گزینه یک به شرح زیر است:
— — / — — — — / — — — — / — — — —
۱۳۴. گزینه ۱ درست است.
گزینه دو: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن
گزینه سه و چهار: مفتعلن فاعلاتن مفتعلن فع
۱۳۵. گزینه ۳ درست است.
مصراع‌های گزینه سه با مصراع صورت سؤال هم وزن است و علامت‌های هجایی آن به شکل " — — — — / — — — — / — — — — / — — — — " است.

۱۳۶. گزینه ۲ درست است.

گزینه ۱: میان «کان - مکان» جناس افزایشی برقرار است.

گزینه ۲: «یا رب» تکرار شده است.

گزینه ۳: میان «فقر - فرق» جناس قلب برقرار است.

گزینه ۴: میان «با - صبا» جناس افزایشی برقرار است.

۱۳۷. گزینه ۱ درست است.

واژه‌های سجع باید در پایان دو جمله پیاپی بیایند. «خندان» و «شیرین زبان» چنین شرایطی ندارند.

۱۳۸. گزینه ۲ درست است.

فقط در گزینه دوم، میان اجزای متناظر سجع متوازی برقرار است:

نسخ کن = مسخ کن // این صورت = این آیت // ایام را = اجرام را

۱۳۹. گزینه ۲ درست است.

گزینه ۱: میان «جان - جهان» جناس افزایشی برقرار است. «جان» و «جهان» تکرار شده‌اند.

گزینه ۲: «دور» جناس همسان دارد: ۱- دور گردش قدح در مجلس شراب ۲- دوره و روزگار // شراب - خراب «جناس دارند».

// یار کباب و شباب بودن، آرایه تشخیص است.

گزینه ۳: «جویم» جناس همسان دارد: ۱- جوی هستم ۲- می‌جویم // «توان - روان» جناس اختلافی دارند.

گزینه ۴: «جان - جهان» جناس افزایش دارند. // «نشان» تکرار شده است.

۱۴۰. گزینه ۴ درست است.

مضمون مشترک بیت‌های ۱ تا ۳ خوش‌داشتن درد و رنجی است که معشوق بر عاشق روا می‌دارد اما در بیت چهارم این

معشوق است که از عاشق درد و رنج است.

تاریخ (۲)

۱۴۱. گزینه ۴ درست است.

درس ۱ صفحه ۴

تاریخ نگاری عمومی یکی از شاخه‌های تاریخ نگاری در ایران است که از قرن سوم هجری قمری آغاز شد و تا اواخر عصر قاجار

تداوم یافت. مؤلفان این دسته از آثار، نگارش تاریخ جهان را از آفرینش عالم آغاز می‌کردند و سپس به شرح زندگی حضرت آدم

و دیگر پیامبران می‌پرداختند.

۱۴۲. گزینه ۴ درست است.

درس ۱ صفحه ۶

تک نگاری این نوع تاریخ نگاری از دوره تیموریان به بعد مرسوم شد. در این نوع تاریخ نگاری مؤلفان عموماً به اشاره فرمانروا،

تاریخ زندگی او را به صورت متمرکز و ویژه، توصیف و ثبت و ضبط می‌کردند. با گسترش تاریخ نویسی سلسله‌ای در میان

سلسله‌های محلی، این نوع تاریخ نویسی با تاریخ نویسی محلی پیوستگی یافت.

۱۴۳. گزینه ۱ درست است.

درس ۲ صفحه ۱۴

مورخان وقتی با گزارش تاریخی روبه‌رو می‌شوند، آن را اعتبارسنجی می‌کنند و به اصطلاح به نقد آن می‌پردازند. نقد یک خبر

تاریخی که در حقیقت همان اعتبارسنجی و بررسی اصالت خبر است.

۱۴۴. گزینه ۱ درست است.

درس ۲ صفحه ۱۷

دینوری نویسنده کتاب اخبار الطوال و بلاذری نویسنده کتاب فتوح البلدان است که هر دو کتاب در روش تاریخ نگاری ترکیبی

نوشته شده است و کتاب مروج الذهب نوشته مسعودی در روش تاریخ نگاری تحلیلی می‌باشد.

۱۴۵. گزینه ۲ درست است.

درس ۳ صفحه ۲۱

از جمله شاخص ترین ارزش های حاکم بر نظام قبیله ای، افتخار به حسب و نسب، احترام به روابط خونی و خویشاوندی، اطاعت بی چون و چرا از رئیس یا شیخ قبیله و پشتیبانی بی قید و شرط از افراد قبیله در هر شرایطی بود. وابستگی شدید عرب ها به قبیله خود، موجب به وجود آمدن عصبیت قبیله ای شده بود. قحطانیان یا قبایل عرب جنوبی به قحطان نواده سام پسر حضرت نوح منسوب هستند.

۱۴۶. گزینه ۳ درست است.

درس ۳ صفحه ۲۳

جاهلی و جاهلیت در اینجا مترادف با نادانی و فقدان علم و معرفت نیست، بلکه دلالت بر فرهنگ و اخلاق خشن، گستاخ و کینه جویی دارد که از خلق و خوی تند و سرکش اعضای آن جامعه سرچشمه می گرفت و تعصب قبیله ای و پیروی کورکورانه از اجداد قبیله در آن جامعه، جایگزین تعقل، منطق و بردباری شده بود.

۱۴۷. گزینه ۴ درست است.

درس ۳ صفحه ۲۹

پس از دعوت نافرجام مردم طائف، رسول خدا به تبلیغ اسلام در میان افراد و قبایلی پرداخت که برای مراسم حج و یا انجام کار دیگری به مکه سفر می کردند. سرانجام در جریان مراسم حج، تعدادی از مردم یثرب دعوت پیامبر را پذیرفتند و زمینه ساز هجرت تاریخی ایشان شدند.

۱۴۸. گزینه ۳ درست است.

درس ۴ صفحه ۳۰

ساکنان شهر یثرب در دوران جاهلیت، شامل دو گروه یهود و عرب بودند. گروه یهود متشکل از چندین قبیله بودند که در سده های نخست میلادی به سبب آزار و اذیت امپراتوری روم، از فلسطین به یثرب کوچ کرده بودند. قبیله های عرب آن شهر، از جمله دو قبیله بزرگ اوس و خزرج نیز از یمن به آن دیار مهاجرت کرده بودند.

۱۴۹. گزینه ۳ درست است.

درس ۴ صفحه ۳۵

پیامبر اکرم در نخستین ماه های پس از هجرت با هدف ایجاد همدلی و وحدت دینی میان مسلمانان، به آنان توصیه کرد که بدون در نظر گرفتن وابستگی های قبیله ای، با یکدیگر پیوند برادری برقرار کنند. این پیوند، گاه میان دو نفر از مهاجران و اغلب بین یکی از انصار و یکی از مهاجران برقرار شد.

۱۵۰. گزینه ۲ درست است.

درس ۴ صفحه ۳۸

ناکامی قریش در جنگ خندق و کاهش فعالیت های نظامی آنان علیه اسلام، زمینه مساعدی را برای نشر اسلام در میان قبیله های منطقه حجاز و گسترش حکومت پیامبر فراهم آورد.

جغرافیا (۲)

۱۵۱. گزینه ۳ درست است.

درس ۱ صفحه ۳

یک ناحیه ساحلی با فعالیت های مربوط به تجارت و گردشگری و امکان تجارت دریایی، موجب به وجود آمدن شهری با نقش بندری در کنار دریا شده است. جذب جمعیت زیاد، رونق فعالیت های مربوط به تجارت و گردشگری و حمل و نقل بار و مسافر موجب پدید آمدن ساختمان های بلندمرتبه شده است.

۱۵۲. گزینه ۱ درست است.

درس ۱ صفحه ۵

ناحیه بندی کاری صرفاً جغرافیایی است و براساس طرز تفکر یک جغرافی دان و شیوه کار او صورت می گیرد. انتخاب معیارها و

ملاک ها برای تعیین حدود یک ناحیه، به هدف مطالعه و تحقیق جغرافی دان بستگی دارد. این معیارها ممکن است «عوامل طبیعی» یا «عوامل انسانی» باشد.

۱۵۳. گزینه ۱ درست است.

درس ۲ صفحه ۱۵

ساوان یک ناحیه انتقالی بین جنگل های بارانی استوایی و «صحرای بزرگ آفریقا» است. هرچه به سمت بیابان صحرا پیش می رویم، بارندگی کمتر و علف های ساوان کوتاه تر و تنگ تر می شوند و کم کم به مراتع مداری، که از علفزارهای کوتاه قد تشکیل شده است، تبدیل می گردند. این مراتع در حاشیه صحرا به علت خشکی هوا به استپ های بیابانی تبدیل می شوند.

۱۵۴. گزینه ۱ درست است.

درس ۲ صفحه ۱۶

در اثر فعالیت های انسانی یا عوامل طبیعی ممکن است ویژگی های خاص یک ناحیه از بین برود و وسعت آن کم یا زیاد شود؛ برای مثال، مهاجرت روستاییان از یک ناحیه یا وقوع خشکسالی، وسعت یک ناحیه کشاورزی را کاهش می دهد یا ممکن است به کلی آن ناحیه را به ناحیه ای غیر کشاورزی تبدیل کند.

۱۵۵. گزینه ۴ درست است.

درس ۲ صفحه ۱۸

شهرها، استان ها و کشورها نواحی سیاسی محسوب می شوند؛ زیرا یک نهاد آنها را اداره و مدیریت می کند. این نواحی با مرزهای قراردادی از نواحی مجاور، متمایز می شوند.

۱۵۶. گزینه ۴ درست است.

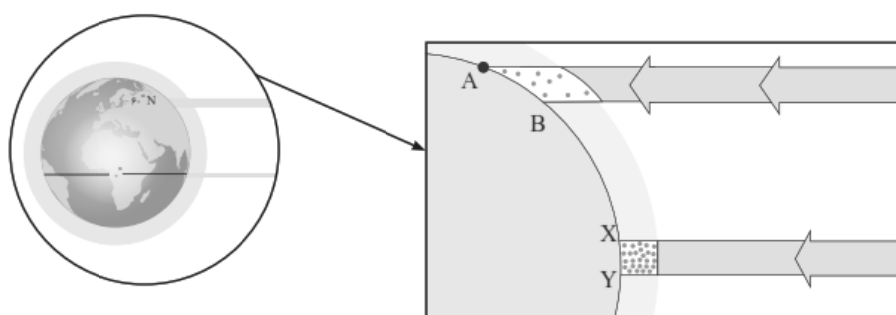
درس ۳ صفحه ۲۱

برای پی بردن به نوع آب و هوای یک ناحیه، داده های آماری مربوط به دما، بارش، رطوبت و غیره را طی سال های طولانی جمع آوری و میانگین آن را محاسبه می کنند.

۱۵۷. گزینه ۳ درست است.

درس ۳ صفحه ۲۳

همه بخش های زمین در مدت زمان مساوی انرژی خورشید را دریافت نمی کنند. مایل بودن محور زمین بر مدار گردش انتقالی آن به دور خورشید موجب می شود که طی حرکت وضعی و انتقالی، وسعت منطقه روشن و تاریک و طول روز و شب و فصول مختلف سال در نواحی مختلف و در نیمکره شمالی و جنوبی متفاوت باشد.

۱۵۸. گزینه ۱ درست است.

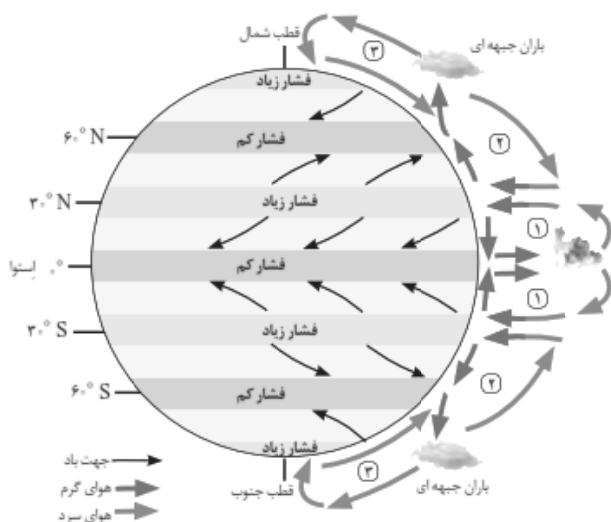
درس ۳ صفحه ۲۴

وقتی هوای یک منطقه گرم می شود، مولکول ها سریع تر حرکت می کنند و از هم فاصله می گیرند، در نتیجه از وزن و فشار هوا در واحد حجم کاسته می شود. هوای گرم سبک می شود و به سوی بالا صعود می کند. بنابراین، هوای گرم نسبت به اطراف خود فشار کمتری دارد و در نتیجه بر روی منطقه گرم یک مرکز کم فشار ایجاد می شود.

۱۵۹. گزینه ۳ درست است.

درس ۳ صفحه ۲۶

در ناحیه استوا به دلیل زاویه تابش مستقیم و گرمای همیشگی یک کانون کم فشار ایجاد می شود. قطب ها، به عکس، به دلیل سردی فوق العاده هوا مراکز پر فشار هستند. اما در بین این دو ناحیه، دو مرکز کم فشار و پر فشار دیگر مشاهده می کنیم که بر اثر صعود و نزول هوا ایجاد شده اند.

۱۶۰. گزینه ۱ درست است.

درس ۳ صفحه ۲۲

جامعه‌شناسی (۲)

۱۶۱. گزینه ۴ درست است.

بخش فردی به زندگی شخصی و فردی انسان ها باز می گردد. ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان ها به این بخش تعلق دارد.

۱۶۲. گزینه ۱ درست است.

متفکران مسلمان، جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی دانند. از نظر آنان، جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است و جهان تکوینی را هم به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می کنند.

۱۶۳. گزینه ۲ درست است.

دیدگاه دوم: گروهی دیگر، جهان فرهنگی را مهم تر از جهان ذهنی و تکوینی می دانند. در این دیدگاه، جهان ذهنی و فردی افراد، تابع فرهنگ آنهاست و جهان تکوینی، ماده خامی است که فرهنگ ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می کنند. از این دیدگاه، جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می دهند.

۱۶۴. گزینه ۲ درست است.

طبق جدول صفحه ۱۴ کتاب درسی

انواع فرهنگ ها براساس قابلیت جهانی شدن:

- دارای ارزش‌های عام و جهان شمول

- دارای ارزش‌های قومی و قبیله‌ای با نگاه سلطه جویانه

- دارای ارزش‌های قومی و قبیله‌ای بدون نگاه سلطه جویانه

۱۶۵. گزینه ۱ درست است.

فرهنگ جهانی باید روحیه تعهد و مسئولیت را در انسان‌ها ایجاد کند تا زمینه گسترش و تحقق عقاید و ارزش‌های جهان شمول را فراهم آورد.

۱۶۶. گزینه ۴ درست است.

فرهنگ جهانی باید دارای دو سطح از عقلانیت باشد؛ ابتدا باید به پرسش‌های بنیادین بشر درباره انسان و جهان پاسخ دهد. اگر فرهنگی نتواند به این پرسش‌ها پاسخ دهد، توانایی دفاع از هویت خود را نخواهد داشت. انسان علاوه بر پرسش‌های بنیادین، در شرایط تاریخی مختلف با پرسش‌ها و نیازهای متفاوتی مواجه می‌شود. فرهنگ جهانی باید توانایی پاسخ به پرسش‌های ثابت بشر و پرسش‌های متغیر را داشته باشد و براساس عقاید و ارزش‌های بنیادین خود، به این پرسش‌ها و نیازهای متغیر، پاسخ مناسب بدهد.

۱۶۷. گزینه ۳ درست است.

- پیدایش عرفان‌های دروغین، نوعی پاسخ‌گویی کاذب به نیازهای معنوی انسان است. که اگر فرهنگ جهانی دارای سطحی از عقلانیت نباشد موجب پیدایش این عرفان‌های دروغین خواهد شد.

- برخی فرهنگ‌ها جبرگرا و غیرمسئول‌اند. آنها نقش انسان‌ها در تعیین سرنوشتشان را انکار می‌کنند، قدرت مقاومت را از آدمیان می‌گیرند، آنها را به موجوداتی منفعل تبدیل می‌کنند و زمینه نفوذ سلطه‌گران را فراهم می‌آورند. فرهنگ جهانی باید روحیه تعهد و مسئولیت را در انسان‌ها ایجاد کند تا زمینه گسترش و تحقق عقاید و ارزش‌های جهان شمول را فراهم آورد.

- برخی قید و بندها مانع رسیدن انسان به کمال و حقوق انسانی‌اش می‌شوند و زمینه ظلم بر او را فراهم می‌کنند. فرهنگ جهانی باید آزادی انسان از این قید و بندها را تأمین کند.

۱۶۸. گزینه ۴ درست است.

- غلبه نظامی گرچه به حضور مستقیم مهاجمان در مناطق جغرافیایی مورد تهاجم منجر می‌شود، همواره گسترش فرهنگی آنها را به دنبال نمی‌آورد.

- امپراتوری و شاهنشاهی از طریق کشورگشایی و با قدرت نظامی و حضور مستقیم سربازان پیروز شکل می‌گیرد.

۱۶۹. گزینه ۱ درست است.

در استعمار فرا نو، استعمارگران بیش از ابزارهای نظامی، سیاسی و اقتصادی از ابزارهای فرهنگی و علمی به ویژه رسانه‌ها و فناوری اطلاعات استفاده می‌کنند.

۱۷۰. گزینه ۲ درست است.

عبارت دوم:

در استعمار قدیم، استعمارگران حضور مستقیم و آشکار داشتند.

عبارت چهارم:

جهان غرب در استعمار فرا نو، هویت فرهنگی دیگر کشورها را هدف قرار می‌دهد.

۱۷۱. گزینه ۴ درست است.

- امپریالیسم از امپراتوری گرفته شده است و به هر نوع سلطه‌ای گفته می‌شود.

- استعمار به معنای اشغال یک سرزمین خارجی، با توسل به قدرت نظامی و سیاسی است.

- استعمار اروپایی در سده هفدهم و هجدهم میلادی، بزرگ‌ترین برده‌داری تاریخ بشریت را برپا کرد.

۱۷۲. گزینه ۳ درست است.

در دوران خلافت، ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای جاهلی دوباره در جامعه اسلامی نمایان شد و به تدریج قدرت در جامعه اسلامی را براساس روابط قبیله‌ای و عشیره‌ای شکل داد.

۱۷۳. گزینه ۳ درست است.

انقلاب اسلامی ایران، نقطه عطفی در بازگشت به فرهنگ اسلامی در جهان اسلام است.

۱۷۴. گزینه ۴ درست است.

قدرت سیاسی جوامع اسلامی که تا قبل از استعمار، بیشتر قومی و قبیله‌ای بود، در دوران استعمار، از طریق سازش با دولت‌های غربی، با قدرت استعمارگران پیوند خورد و استبداد ایلی و قومی به صورت استبداد استعماری در آمد.

۱۷۵. گزینه ۱ درست است.

به ترتیب، عصر نبوی، دوران خلافت، دوران استعمار و عصر بیداری مراحل گسترش فرهنگ اسلامی را نشان می‌دهد.
(نمودار صفحه ۳۲)

فلسفه

۱۷۶. گزینه ۲ درست است.

فلسفه و به تبع آن فیلسوف لزوماً به همه پرسش‌های اساسی پاسخ نداده‌اند. بلکه برای دستیابی به پاسخی صحیح برای این سؤالات تلاش می‌کنند. درس یک صفحه ۵ و ۶

۱۷۷. گزینه ۴ درست است.

مهم‌ترین هدف سوفسطائیان بیان واقعیت و دفاع از حقیقت نبود. بلکه غلبه بر حریف بود. از این رو در استدلال‌های خود مغالطه می‌کردند. در واقع این مغالطه است که عامل اصلی بار منفی پیدا کردن لفظ سوفیست شد. درس یک صفحه ۷

۱۷۸. گزینه ۳ درست است.

مضمون شعر در صورت سؤال بر پویایی، تحرک، سائر بودن و ... تأکید دارد که با شعر گزینه ۳ قرابت بیشتری دارد. درس یک صفحه ۵ و ۶

۱۷۹. گزینه ۴ درست است.

ما در هنر با زیبایی سر و کار داریم و از این زوایه با شاخه‌ای از دانش و فن سر و کار داریم. ولی برخی سؤالات راجع به ذات زیبایی / تفاوت نگاه هنرمند با دیگران/ نسبی یا مطلق بودن زیبایی و ... سؤالاتی است که در فلسفه هنر مطرح می‌شود یعنی فلسفه مضاف درس دو صفحه ۱۴

۱۸۰. گزینه ۱ درست است.

طرفداران اصالت توأمان فرد و جامعه معتقدند که جامعه صرفاً تجمع افراد نیست بلکه یک روح جمعی در جامعه شکل گرفته است که می‌تواند بر افراد تأثیرگذار باشد. درس دو صفحه ۱۶

۱۸۱. گزینه ۳ درست است.

از آن جا که معرفت به وجود فرع بر امکان شناخت آن است. فلاسفه می‌خواهند توانایی انسان را در شناخت هستی بررسی کنند. درس دو صفحه ۱۳

۱۸۲. گزینه ۲ درست است.

افلاطون در تمثیل غار نشان می‌دهد که چگونه فلسفه انسان را به سمت آزادی حقیقی هدایت می‌کند. درس سوم صفحه ۲۴

۱۸۳. گزینه ۲ درست است.

طرح کردن پرسش‌های اساسی و بنیادین خود تفکر فلسفی است. اما جزء فوائد و آثار تفکر فلسفی نیست. درس سوم صفحه ۲۲ تا ۲۴

۱۸۴. گزینه ۴ درست است.

زندانیان که درغار جز این سایه‌ها را ندیده‌اند، این سایه‌ها را اشیای واقعی می‌پندارند. درس سوم صفحه ۲۵

۱۸۵. گزینه ۲ درست است.

محتوای شعر در صورت سؤال بر پوچی / بی‌هدفی / سرگشتگی / ساکن و واقف بودن دلالت دارد که با مضمون بیت گزینه ۲ مطابقت ندارد. درس یک صفحه ۵ و ۶

۱۸۶. گزینه ۳ درست است.

برخی انسان‌ها لحظاتی را به تفکر درباره باورهای خود می‌پردازند و نسبت به پذیرش آن باورها می‌اندیشند. درس سه صفحه ۲۱

۱۸۷. گزینه ۳ درست است.

سرانجام ما انسان‌ها چه می‌شود؟ آغاز و انجام جهان چگونه است؟ و بسیاری از سؤالات این گونه که در حوزه فطرت ثانی قرار می‌گیرند. درس یک صفحه ۳

۱۸۸. گزینه ۲ درست است.

علوم تجربی همگی مبتنی بر آزمایش، مشاهده و به طور کلی ادراک حسی هستند. (وحدت روش) همه علوم تجربی از حیث موضوع با فلسفه متفاوت‌اند. درس یک صفحه ۹ و ۱۰

۱۸۹. گزینه ۴ درست است.

برخی نیز نگرشی نادرست درباره جهان و انسان دارند. اینان، در انتخاب هدف به خطا رفته و زندگی آنان معنای نادرستی به خود گرفته است. درس سه صفحه ۲۲

۱۹۰. گزینه ۱ درست است.

درس سه صفحه ۲۵

روان‌شناسی

۱۹۱. گزینه ۲ درست است.

افراد با روش‌های شهودی و دریافت درونی، به منظم بودن جهان، آگاهی پیدا می‌کنند.

۱۹۲. گزینه ۱ درست است.

برای پذیرش پاسخ‌های اولیه ارائه شده به مسئله‌های علمی و تأیید یک فرضیه، باید آن پاسخ‌ها را براساس مشاهدات تجربی بیازماییم و نتیجه را با یافته‌های مقبول در علم تجربی، مطابقت دهیم.

۱۹۳. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه‌های ۱ و ۳، نمونه‌هایی از مسئله به شمار می‌روند.

گزینه ۲: به نظریه اشاره دارد.

۱۹۴. گزینه ۳ درست است.

منظور از توصیف، بیان روشن و تا حد ممکن دقیق از چیستی مفهوم و موضوعی است که قصد مطالعه و بررسی آن را داریم.

۱۹۵. گزینه ۳ درست است.

پس از برگزیدن یک توصیف و تبیین خاص از یک پدیده، تا حد زیادی می‌توان به پیش‌بینی و کنترل آن پدیده، دست یافت.

۱۹۶. گزینه ۱ درست است.

برخی از پردازشگران، صرفاً بر ویژگی‌های حسی، همانند اندازه و شکل ظاهری محرک، تکیه دارند: نوع پردازش در چنین حالتی، پردازش ادراکی است.

۱۹۷. گزینه ۳ درست است.

برخی موضوعات را نمی‌توان به صورت مستقیم مشاهده و یا با کمک پرسش‌نامه‌های از پیش تعیین شده، مطالعه کرد؛ محققان در چنین حالتی از روش مصاحبه استفاده می‌کنند. در این حالت، محقق در ضمن گفتگو و براساس پاسخ‌هایی دریافت کرده، پرسش بعدی خود را معلوم و مصاحبه را هدایت می‌کند. بنابراین، مصاحبه، برخلاف گفتگوی معمولی، هدفمند و سازمان یافته است.

۱۹۸. گزینه ۴ درست است.

رشد شناختی، به توانایی‌های مرتبط با فرایندهایی همچون توجه، ادراک، حافظه، استدلال، قضاوت، حل مسئله، تصمیم‌گیری و توانایی‌های زبانی اطلاق می‌شود.

۱۹۹. گزینه ۲ درست است.

یکی از ابتدایی‌ترین علائم رشد اجتماعی در کودکان، لبخند اجتماعی است که در حدود ۲ تا ۳ ماهگی بروز می‌یابد. ترس از غریبه نیز در ۷ تا ۸ ماهگی رخ می‌دهد.

۲۰۰. گزینه ۳ درست است.

نوجوانی دوره‌ای است که با شدیدترین و گسترده‌ترین تغییرات زیستی همراه است.

۲۰۱. گزینه ۳ درست است.

منظور از بلوغ جنسی، مرحله‌ای است که در آن ریش جنسی رخ می‌دهد.

۲۰۲. گزینه ۱ درست است.

نوجوانان در این دوره، نسبت به انتقاد دیگران حساسیت دارند.

۲۰۳. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱:

نوجوانان، برخلاف کودکان، قادر به ظرفیت‌سازی حافظه خود هستند.

گزینه ۲:

یکی از تغییرات در رشد اجتماعی در دوره نوجوانی، دستیابی به هویت است.

گزینه ۳:

به دلیل تغییرات فیزیولوژیکی و هورمونی در دوره نوجوانی، تحریک‌پذیری نوجوانان افزایش می‌یابد و حالات هیجانی آنان به سرعت تغییر می‌کند.

۲۰۴. گزینه ۱ درست است.

رشد هیجانی در دوره کودکی، معطوف به سه هیجان ساده ترس، خشم و محبت است. با توجه به رشد آگاهی کودکان از هیجان‌های مختلف و واکنش اطرافیان به خصوص واکنش مادر سه هیجان فوق به هیجان‌های مرکب دیگر، همچون احساس پشیمانی، سپاسگزاری و ترحم تعمیم می‌یابد.

۲۰۵. گزینه ۳ درست است.

رشد هیجانی در کودکی، فرایندی پیچیده است که نه تنها مستلزم آگاهی از هیجان‌ات خود کودک، بلکه مستلزم آگاهی از هیجان‌ات اطرافیان اوست.